

2013/216

İĞDIR'DA SÜRDÜRÜLEBİLİR YAŞAM KALİTESİ İÇİN KENTSEL DÖNÜŞÜM

SUNU ve SEMİNER

İĞDIR, TEMMUZ 2013

ISBN: 978-605-61296-9-8

**İĞDIR'DA
SÜRDÜRÜLEBİLİR YAŞAM KALİTESİ İÇİN
KENTSEL DÖNÜŞÜM**

Sunu ve Seminer

İktisadi Araştırmalar Vakfı Yayın No: 216
İstanbul, Temmuz 2013

Yayına Hazırlayan:
Raife Y. EYİLER

Kapak Tasarım ve Mizanpaj
Abdullah KIZILKAYA

İğdir Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü ile İktisadi Araştırmalar Vakfı tarafından ortak düzenlenen "İğdir'da Sürdürülebilir Yaşam Kalitesi İçin Kentsel Dönüşüm" konulu seminerin tebliğ ve panel oturumunda yer alan sunum ve tebliğler metin sahiplerinin görüşlerini yansıtmakta olup, içerik ile ilgili tek sorumluluk kendilerine aittir.

Copyright © İAV (İktisadi Araştırmalar Vakfı)

Tüm haklar saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, tebliğ sunanların ve İAV'nin önceden yazılı izni olmaksızın mekanik olarak, fotokopi yoluyla veya herhangi bir şekilde çoğaltılamaz. Eserin bazı bölümleri veya paragrafları, sadece araştırma veya özel çalışmalar amacıyla, tebliğ sunanların adı ve İAV belirtilmek suretiyle kullanılabilir.

İKTİSADİ ARAŞTIRMALAR VAKFI

19 Mayıs Cad. No: 3 Golden Plaza Kat: 8
34360 Şişli / İSTANBUL
TEL : (0212) 233 21 07 (pbx)
FAX : (0212) 233 21 96
TELG : FOUNDATION ISTANBUL
E-mail : info@iav.org.tr
Web : www.iav.org.tr

İÇİNDEKİLER

AÇILIŞ OTURUMU

Prof Dr. Ahmet İNCEKARA İktisadi Araştırmalar Vakfı Başkanı.....	9
Ahmet PEK İğdır Valisi.....	9
Muhammet BALTA T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Bakan Yardımcısı.....	9

TEBLİĞ ve SUNUM OTURUMU

Başkan : Prof Dr. İbrahim Hakkı YILMAZ İğdır Üniversitesi Rektör Yardımcısı	
Sunum : İğdır ilinde Kentsel Dönüşüm: Mevcut Durum ve Hedefler...	9
: Banu ASLAN CAN İğdır Çevre ve Şehircilik İl Müdürü	
Tebliğ : Kentsel Dönüşümde İnsan ve Çevre / Şehirleşme Manifestosu.....	9
: Avni ÇEBİ Mimar ve Mühendisler Grubu Etik Kurulu Üyesi	
PANEL.....	9

İğdır'da Kentsel Dönüşüm Fırsat ve Çözüm Önerileri

Başkan : Yard. Doç. Dr. Doğan DURSUN Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama TOKİ, Kentsel Dönüşüm ve İğdır	
Katılımcı : Mustafa BAKIR TOKİ Toplu Konut İdaresi Başkanlığı Kentsel Dönüşüm Şube Müdürü Kentsel Dönüşümün Finansal Boyutu	
Katılımcı : Necmettin ASLANTÜRK T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü Daire Başkanı	

Kent Yaşamında Doğa ve Çevre

Katılımcı : Prof. Dr. Nuran ZEREN GÜLERSOY

TEMA Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi,
İTÜ İstanbul Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi

İğdir Evleri Dün, Bugün, Yarın

Katılımcı : Akay AKTAŞ

E. Öğretmen - Gazeteci

SORU- CEVAP 223

AÇILIŞ OTURUMU

- **Prof. Dr. Ahmet İNCEKARA**
İktisadi Araştırmalar Vakfı Başkanı
- **Ahmet PEK**
İğdır Valisi
- **Muhammet BALTA**
T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı,
Bakan Yardımcısı

Seminer salonundan görüntü - İğdir Kültür Merkezi, İğdir, 04.07.2013

Prof. Dr. Ahmet İNCEKARA
İktisadi Araştırmalar Vakfı Başkanı

Sayın Bakanım,
Sayın Valim,
Sayın Rektörüm,
Değerli İl Müdürüm,
Çok Değerli Konuklarımız ve Katılımcılar,
Değerli Basın Mensupları,

Sizleri İktisadi Araştırmalar Vakfı adına saygı ve sevgiyle selamlıyorum. Yeni dönemin 2000’li yıllardan sonra başladığını bütün dünya için söylersek, İktisadi Araştırmalar Vakfı’nın da görevlerinin, vizyonunun küresel çapta, küresel anlamda genişlediğini daha da ağırlaştığını görüyoruz. Tüzüğümüzde yazan iş dünyasına, topluma yönelik bilgi üretmek vazifesini daha da ağır bir sorumlulukla omuzlarımıza yüklediğimizi söyleyebiliriz.

Değerli katılımcılar, İktisadi Araştırmalar Vakfı birçok çalışma yapıyor. Bu çalışmalar yurtiçinde ve yurtdışında yapılıyor. Bunu yapmaya devam edeceğiz. Vakfın 9 kurucusu vardı hepsi vefat etti. Bu kurucu üyelerle birlikte

alışıp vakıftaki başkanlık görevini sürdüren bir bilim insanıyım. Sivil toplum kuruluşu olarak üniversitelerle işbirliği içerisinde, doğrudan toplumla, Türkiye'nin çeşitli illerinde çalışmalar yaparak paylaşmaya gayret ediyoruz. Bu seminerler farklı konularda. Örneğin, en son Takasbank ile uluslararası bir seminer yaptık. Finans piyasalarının dünyayı kavrayan, dünyayı görmesi gereken küresel rekabette ortaya çıkıp onların karşısına dikilmesi gereken, bilgi üretmek zorunda olan insanlara biz bilgi desteği üretmek zorundayız. Vakfımızın misyonu da bu.

İstanbul Kalkınma Ajansına sunduğumuz “**Kentsel Dönüşümde Sürdürülebilir Yaşam Kalitesi İçin Farkındalık Araştırması**” idi. Bu çerçevede bir araştırma yaptık. Seminer ile birlikte sonuçlarını toplumla paylaştık ve kitap olarak yayınladık. Sayın İl Müdürümüz biz de yapalım deyince neden olmasın dedik. Çünkü biz 60 vilayetimizde il kalkınmasıyla ilgili seminerler düzenlemiş bir Vakıfız. Iğdır'da da 2000 yılında Iğdır'ın ekonomik kalkınmasıyla ilgili seminer yaptık. Dolayısıyla biz bilgi üretmek ve Türkiye'nin bütün insanlarıyla paylaşmak zorundayız.

Değerli konuklar, kentsel dönüşüm İktisadi Araştırmalar Vakfı'nın doğrudan konusu değil. Kentsel dönüşüm elbette toplumun sorunudur. Hızlı kentleşen, alt yapısı olmayan, bina kalitesi olmayan, deprem riski olan yerlerde kentsel dönüşüm ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu bilincin arttırılması, genişletilmesi gerekmektedir. Ayrıca kentsel dönüşüm dediğimiz binaların, alanların kentin yeniden yeni bir birikimle yeni bir vizyonla yeni medeniyet değerleriyle yeniden örülerek inşa edilmesi, o kentin kimliğine, kişiliğine, medeniyetine katkı yapacaktır. Böyle bir yenilemeden eğer sorunlar da varsa kimse kaçamaz. Peki bu işin ekonomisi, finansmanı nerede? İşte orada biz devrediyoruz. İktisadi Araştırmalar Vakfı kentsel dönüşüm dediğimiz değişim ihtiyacının bütünüyle bir ekonomik sorun olduğunu, bunun finansmanı için çeşitli modellerin geliştirilmesi gerektiğini bilen, anlatması gereken bir kuruluş. Kentsel dönüşüm, insanların rant peşinde koşmasına gerek kalmadan, idarelerin merkezi idarenin rant oluşturmadan yeni planlar oluşturması, yeni alanları planlaması ve insanlara yaşanabilir, sürdürülebilir daha medeni bir çevrede kent hayatı sunmasını gerekli kılar. İşte böyle bir çevrede, medeni mekanda insanlarımızı yaşatacaksınız. İl Müdürümüz gibi Vali Beyimiz gibi Bakanlığımız gibi sorumluluk alacaksınız. İnsanlara kentsel dönüşüm ihtiyacını ekonomisiyle anlatacaksınız, risk alacaksınız, sorumluluk alacaksınız.

nız ve kentinizi bu anlamda değiştirmek için adım atacaksınız. Biz bunun için buradayız. Sayın Valimize, Sayın Bakan Yardımcımıza, Sayın İl Müdü-rümüze bizleri davet ettikleri için ayrıca bu programda yer alan bilgilerini toplumla paylaşacak uzman arkadaşlarımıza, bilim insanlarımıza ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Bu salonda bizi ağırladıkları için İl Kültür Müdürlüğüne teşekkür ediyorum. Sizleri İktisadi Araştırmalar Vakfı adına tekrar sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Ahmet PEK
Iğdır Valisi

Sayın Bakan Yardımcım,
Sayın Rektörüm
Vakıf Başkanım,
Değerli Misafirler,

Hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Hoş geldiniz.

İktisadi Araştırmalar Vakfı ve Iğdır Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüzün birlikte düzenlediği bu seminer ülkemiz açısından son derece önemli ve gereklidir. Bilindiği gibi Iğdır, Türkiye'nin doğusunda bulunan en uç ildir. En uç olması ihmal edilecek bir alan olduğu anlamına gelmez ve böyle görülmesi de söz konusu değildir. Ülkemiz coğrafik alan bakımından çeşitli riskler taşımaktadır. Buradaki amaç riskleri bertaraf etmek, bu da mümkün değilse en aza indirmektir. Tabi bunu da gerçekleştirmek çok ciddi bir çalışma gerektirir. Iğdır, çarpık yapılaşma, düzensiz ve yetersiz yapılaşma ve işgal edilmiş hazine arazileri ve meraların bulunduğu bir İl'dir. Bu da herkesin malumdur. Kentsel dönüşüm, yeniden yapılanmada, düzenli yapılaşmada ve riski en aza indirmede son derece önemli bir projedir.

Bu alışmaları yürüten birimin başında bulunan evre ve Şehircilik Bakanımız Sayın Erdoğan Bayraktar, lkemiz için büyük bir şanstır. Çünkü canla başla, özveriyle, ülkeyi yeniden imar etme, ihtiyaç duyulan yapılanmayı sağlama, konut açığını kapatma ve kapatırken de ülkenin gerçeklerini hiçbir zaman unutmadan yapan ve bugün de kentsel dönüşüm projesi ile daha iyi yaşam alanları oluşturmak açısından son derece önemli bir projeyi ülkemizin gündemine koymuştur ve de devam ettirmektedir. Bu konuda da evre ve Şehircilik İl Mdiremiz elinden gelen gayreti göstermektedir. Bu şehri daha yaşanılır hale getirmek için hepimize önemli görevler düşmektedir. Herkes zerine düşen görevin bilincinde olduğu sürece riskleri en aza indirmek mümkün olacaktır.

Bu düşüncelerle Sayın Bakan Yardımcımıza, İktisadi Araştırmalar Vakfı Başkanımıza, onun ekibine ve katkı sağlayacak herkese hoş geldiniz diyor, şükranlarımı arz ediyorum.

Muhammet BALTA

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Bakan Yardımcısı

Değerli Valim,
Değerli Rektörüm,
Değerli İl Müdürümüz,
Değerli Katılımcılar,

Öncelikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız adına saygıyla selamlıyorum. Iğdır ilimiz, bugün en önemli toplantılarından birini yapıyor ve en önemli sorunlardan bir tanesi afet riski taşıyan alanlarla alakalı kentsel dönüşüm toplantısı yapılıyor. Türkiye'nin birçok yerinde kentsel dönüşümle ilgili seminerler düzenleniyor ve Iğdır ilinde böyle bir toplantının yapılması bizleri son derece mutlu etmiştir. Ben huzurlarınızda çok çalışkan il müdiremize ve değerli çalışma arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Değerli katılımcılar, kentsel dönüşümün ülkede ne zaman başladığına bakmak lazım. İnsanlarımız daha önceki yıllarda köylerden kentlere göç etti. Kentlerimiz bunlara hazırlıklı mıydı? Hayır, O dönemde kentlerimiz hazırlıklı değildi. Bazı şeyler ekonomiyle alakalı. Yani o dönem içerisindeki insan-

lar tabiri caizse karınlarını doyurmaya para bulamazken onlara çok da farklı, ısı yalıtımlı enerji verimliliği en üst düzeyde evler yapacaksınız. Yeşil alanı çok yüksek olacak. Bu şartları onlara sunamazsınız. Öncelikle şu düşünülmesi. Önce karnı doyurulmalı sonra da sığınabileceği bir yer bulmalı.

Köyden kentlere göç eden vatandaşlarımız rastgele konut yapmışlardır. 1999 depremi hepimizin hafızalarında hiçbir zaman silinmeyen, binlerce insanımızı kaybettiğimiz bir deprem. Devlet olarak da 4. gün ancak bazı şeylere ulaşabildik. Şimdiki gibi teknolojik gelişmeler yoktu, ulaşım açısından sıkıntılar yaşanıyordu. Türkiye'nin her yerinden insanlar bu acıyı paylaştı. Maddi olarak bütün kayıplarımız yerine getirildi ama kaybettiğimiz canlarımız geri gelmedi. Binlerce insanımız sakat kaldı. Bu tür durumların bir daha yaşanmaması için kentsel dönüşüme önem veriyoruz.

Kentsel dönüşümün önemini ve hassasiyetini vatandaşlara anlatmak üzere çeşitli çalışmalar yapıyoruz. Afet riski taşıyan yapıların üzüntüsünü çok yaşadık. Bundan 2 yıl önce Van depremi ile üzüldük. Çok sayıda vatandaşımız hayatını kaybetti. Biz de bu tür olayların yaşanmaması için modern ve sağlam yapılar inşa etmek için çalışıyoruz. Kentsel dönüşümle ilgili sürekli olarak çalışmalar yapılıyor ama yeterli değil. Umarım bu konuda başarılı oluruz. Sayın Başbakanımız şunu söyledi: "Siyasi hayatıma mal olsa da özellikle bu işi çözeceğiz."

6306 Sayılı Kentsel Dönüşüm Yasası, afet riski taşıyan alanlarla alakalı kentsel dönüşüm yasağı hazırlandı ve çıktı. Hem yasal zeminini sağladık, uygulamada da neler yapılacağını göstermek için yönetmeliğini de çıkarttık. Bakanlığın başında Erdoğan Bayraktar'ın olması toplum nazarında da bir inandırıcılığı var. Evet, Erdoğan Bayraktar bu işi yapar. Yasa çıktıktan sonra Türkiye genelinde toplantılar yaptık. Bütün birimlerle alakalı televizyon programları yaptık. Nerede bir toplantı düzenleniyorsa kentsel dönüşümle alakalı ya Sayın Bakanımız, ya bizler, ya müsteşarlarımız, ya da genel müdürlerimiz bu toplantılara katılmışlardır. Amaç, Türkiye'de değişimin ömrü uzun, öncelikle bu zihniyet değişikliğini insanlarımız zihinlerinde yaşamalı. Vatandaşların can ve mal arasında tercih yapması gerekiyor. Şöyle bir zihniyet oluştu. Devlet eski evimizi yıkacak bize yeni ev verecek. Bu sadece devlet imkanlarıyla olacak bir iş değil. Biz bu işin alt yapısını hazırladık yönetmeliklerini hazırladık bunun yanında da vereceğimiz katkıları da hazırladık. Faiz desteği, kira desteği, taşınacaksa nakliye desteği gibi yardımlar

yapıyoruz. Belediyelerimize de yardımlar yapıyoruz. Örneğin; eski bir arabanız var yenisini almak için fark ödüyorsunuz. Bu yüzden toplumun da elini taşın altına koyması lazım, devlet olarak bizler de elimizi taşın altına koymamız lazım. Bazı şeyleri kazanacaksak bazı şeyleri feda etmemiz lazım. Vatandaşlarımızın eski yapıların yıkılması konusunda bizlere yardımcı olması gerekiyor.

Peki, Kentsel dönüşüm sadece insanların can ve mal güvenliğini mi koruyacak? İşin esası kentsel dönüşüm çarpık kentleşmeyi ortadan kaldırıp, alt yapısı olmayan şehirlerimizi gözden geçirip yeniden düzenlemek bunun yanında da çevresel sorunlarını çözmek ve özellikle son dönemde yapılan konutlarda enerji verimliliği en üst düzeyde özellikle şu anda enerjide dışarıya ihtiyacımız var bağımlıyız. Bunu da ortadan kaldırmak için bunları yapmak zorundayız.

Size bir örnek vermek istiyorum. Ben Trabzon'da yaşarken bulunduğu konut kaloriferli idi. İhtiyaçlarımız ve kalorifer ücreti olarak yıllık 3200 lira veriyorduk. Şu an Ankara'da doğalgazlı evde oturuyorum yıllık 700 lira veriyorum. Aradaki farkı görüyoruz. Yani bunlar ne ile oluyor? Özellikle yaptığımız konut ısı yalıtımı varsa farklı güzellikleri, varsa yeşil alanı, varsa otoparkı, varsa rahat ve huzurlu bir ortamda esasında sağlık harcamaları da azalacaktır.

Türkiye'deki hedefimiz; 6,5 milyon riskli konut yıkılacak ve yeniden yapılacaktır. 20 yıl içerisinde bu bitirilecek. Hedefsiz hiç bir başarıya ulaşamazsınız. İl Müdiremiz dedi ki bana verilen hedefi ben yıl sonuna kadar gerçekleştireceğim. Kendisine güveniyor. İşte böyle insanların sayısı arttıkça sizler de böyle insanlara destek verirseniz elinden tutup yardımcı olursanız elbette hep birlikte başarıya ulaşacağız.

Değerli katılımcılar, burada çok değerli bilim adamlarımız var. Onların da görüş ve düşüncelerini alacağız. Bu tür toplantılar neticesinde bizlere ışık tutacak çok değerli bilgileri olan bizlerle paylaşan bilim adamlarımızın bizlere çok önemli ışık tuttuğunu ifade etmek isterim. Bu uğurda emek veren bilim adamlarımıza değerli yerel yöneticilerimize kaymakamlarımıza Valilerimize bütün birimlere huzurlarınızda çok teşekkür etmek istiyorum.

Şahıs bazında kira yardımı yaptık. Bunun yanında özellikle 30 milyona yakın bir kaynak ayırdık. Parasal hiçbir problemimiz yok. Önemli olan tüm

belediyelerimizin ve vatandaşlarımızın elini taşın altına koyan insanlara ihtiyacı var. Bizim yasal çerçeve içerisinde ne vaat edilmişse karşılığı var. Bunda hiçbir sorun yok. Yeter ki insanlarımız gönüllü olsun belediyelerimiz elini taşın altına koysun. Yıl sonuna kadar 200 bin konut yıkılacak ve gelecek yılda ki hedefimiz 400 bin konutun yıkılması.

Başta sayın Valimize, ilimizin Emniyet Müdürüne, Komutanlarına, Rektörüne, Sivil Toplum Kuruluşlarına, tüm katılımcılara çok teşekkür ediyorum. Bu duygu ve düşünceler içerisinde yaklaşan ramazan ayınızı da tebrik ediyorum. Bu toplantının Iğdır'a hayırlı olmasını diliyor saygılarımı sunuyorum.